

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.979/2025/20.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

Az I-CXIX. rendű felperesek:

névcím) I. rendű

név1 (cím) II. rendű

név2 (cím1) III. rendű

név3 cím2) IV. rendű

név4cím3) V. rendű

név5 (cím3) VI. rendű

név6 (cím4) VII. rendű

név7 (cím5) VIII. rendű

név8cím6) IX. rendű

név9 (cím6) X. rendű

név10 (cím6) XI. rendű

név11cím7) XII. rendű

név12cím8) XIII. rendű

név13 (cím9) XIV. rendű

név14cím10) XV. rendű

név15 (cím10) XVI. rendű

név16 (cím11) XVII. rendű

név17cím12) XVIII. rendű

név18 (cím12) XIX. rendű

név19 (cím13) XX. rendű

név20cím14) XXII. rendű

név21cím15) XXIII. rendű
név22 (cím15) XXIV. rendű
név23 (cím16) XXV. rendű
név24 (cím17) XXVI. rendű
név25 (cím18) XXVII. rendű
név26cím19) XXVIII. rendű
előnév név26cím19) XXIX. rendű
név27 (cím20) XXX. rendű
név28cím21) XXXI. rendű
név29 (cím21) XXXII. rendű
név30 (cím22) XXXIII. rendű
név11cím7) XXXV. rendű
név31 (cím23) XXXVI. rendű
név32 (cím24) XXXVII. rendű
név33 (cím25) XXXVIII. rendű
név34cím26) XXXIX. rendű
név35 (cím26) XL. rendű
név36cím27) XLI. rendű
név37 (cím9) XLII. rendű
név38 (cím28) XLIII. rendű
név39 (cím29) XLIV. rendű
név40 (cím30) XLV. rendű
név41 (cím29) XLVI. rendű
név42 (cím31) XLVII. rendű
név43cím32) XLVIII. rendű
név44 (cím32) XLIX. rendű
név45 (cím33) L. rendű
név47 (cím27) LI. rendű
név46 (cím34) LII. rendű
név48 (cím35) LIII. rendű
név49 (cím28) LIV. rendű
név50 (cím17) LV. rendű
név51 (cím36) LVI. rendű
név52 (cím37) LVII. rendű
tart. helye: cím38)
név53 (cím39) LVIII. rendű
név54 (cím38) LIX. rendű
név55 (cím43) LX. rendű
név56 (cím7) LXI. rendű

név57 (cím40) LXII. rendű
név58 (cím41) LXIII. rendű
név59cím41) LXIV. rendű
név60 (cím42) LXV. rendű
név61 (cím23) LXVI.rendű
név62 (cím44) LXVII. rendű
név63 (cím45) LXVIII. rendű
név64 (cím46) LXIX. rendű
név65 (cím47) LXX. rendű
név66 (cím48) LXXI. rendű
név67 (cím49) LXXII. rendű
név68 (cím50) LXXIII. rendű
név69 (cím51) LXXIV. rendű
név70 (cím52) LXXV. rendű
név71 (cím53) LXXVI. rendű
név72cím54) LXXVII. rendű
név73 (cím55) LXXVIII. rendű
név74 (cím56) LXXX. rendű
név75 (cím57) LXXXI. rendű
név76 (cím58) LXXXII. rendű
név77 (cím59) LXXXIII. rendű
név78 (cím60) LXXXIV. rendű
név79cím61) LXXXV. rendű
név80cím61) LXXXVI. rendű
név81 (cím61) LXXXVII. rendű
név82 (cím62) LXXXVIII. rendű
név83 (cím63) LXXXIX. rendű
név84 (cím64) XC. rendű
név85 (cím65) XCI. rendű
név86 (cím66) XCII. rendű
név87 (korábbi nevén név87 név87 (cím67) XCIII. rendű
név88cím68) XCIV. rendű
név89 (cím67) XCV. rendű
név90 (cím69) XCVI. rendű
név91cím70) XCVII. rendű
név92 (cím55) XCVIII. rendű
név93 (cím71) XCIX. rendű
név94 (cím54) C. rendű
név95 (cím57) CI. rendű

név96 (cím72) CII. rendű
név97 (cím73) CIII. rendű
név98 (cím74) CV. rendű
név99 (cím75) CVI. rendű
név100 (cím70) CVIII. rendű
név101 (cím76) CIX. rendű
név102 (cím77) CX. rendű
név103korábbi nevén: név104) (cím78) CXI. rendű
név105 (cím78) CXII. rendű
név106cím48) CXIII. rendű
név107 (cím48) CXIV. rendű
név108 (cím79) CXV. rendű
név109cím80) CXVI. rendű
név110 (cím80) CXVII. rendű
név111 (cím81) CXVIII. rendű
név112 (cím82) CXIX. rendű

Az I-CXIX. rendű felperesek érdekében a perbe beavatkozott:

Kisbér Város Önkormányzata (cím83)

A felperesek és a beavatkozó képviselője:

Szentkláray Ügyvédi Iroda (cím84; ügyintéző: Dr. Szentkláray Bence ügyvéd)

Az I-II. rendű alperesek:

név113 (cím85) I. rendű és a
név114 (cím86) II. rendű

Az I-II. rendű alperesek képviselője:

DLA Piper Posztl, Nemescsói, Györfi-Tóth és Társai Ügyvédi Iroda (cím87; ügyintéző: Dr. Radics György Viktor ügyvéd)

A per tárgya:

Sérelemdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az I-II. rendű alperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Győri Ítéltábla Pf.II.20.089/2024/21/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Tatabányai Törvényszék 13.P.20.109/2022/106.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezéseit hatályában fenntartja, ezt meghaladóan nem érinti.

Kötelezi az I-II. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek a IX-XII. rendű, a XV-VI. rendű, a XVIII-XXII. rendű, a XXVI-XXIX. rendű, a XXXI-XXXV. rendű, a XXXVII-XL. rendű, a XLIII. rendű, a XLV. rendű, az LII-LV. rendű, a LXI. rendű, a LXVII. rendű, a LXXI. rendű, a LXXIII. rendű, a LXXVII-LXXVIII. rendű, a LXXXI. rendű, a LXXXV-LXXXVIII. rendű, a XCII. rendű, a XCVI. rendű, XCVIII-CIII. rendű, a CVI. rendű, a CXI-CXIV. rendű, a CXVI-CXVII. rendű felperesek képviselőjének 5.334.000 (ötmillió-háromszázharmincnégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a ingatlan és ingatlanl hrsz-ú, az I. r. alperes tulajdonát képező ingatlanokon a II. rendű alperes 2012. óta biogázüzemet, 2013. óta sertéstelepet üzemeltet. A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatabányai Járási Hivatala a 2018. június 8. napján kelt hiv.szám számú határozatával környezetvédelmi, működési és egyben egységes környezethasználati engedélyt adott a ingatlanl hrsz-ú ingatlanra nagylétszámú állattartásra, amely engedély a levegőtisztaság védelmi engedélyt is magában foglalta. A környezetvédelmi, működési és egyben egységes környezethasználati engedély 2028. június 30. napjáig, a levegőtisztaságvédelmi engedély 2023. június 30. napjáig volt hatályos. A Magyar Energia Hivatal hiv.szám1 számú, a II. rendű alperes részére adott kis erőművi összevont engedélye 2031. november 1. napjáig hatályos.

[2] A II. rendű alperes a működés megkezdése óta 5850 férőhelyes sertéstelepet üzemeltet, az engedély alapján a telepen sertéshizlalás folyik, a sertés hizlalása 25-30 kg súlytól bruttó 120 kg súlyig történik. Az istállók szellőztetése ablakos, folyosós rendszerrel valósult meg. A sertéstelepen melléktermékként híg és szilárd trágya termelődött, amit a II. rendű alperes tovább hasznosított, azokat tárolta és feldolgozta a biogáz üzemében. A keletkező hígtrágya a kapcsolódó biogáz üzembe került elvezetésre. A biogáz üzemben metángázt állítottak elő, amely során többek között kénhidrogén és ammónia termelődött, amelyek a levegőbe kerültek. A kénhidrogén záptojás szagú, az ammónia szúrós szagú, amelyek intenzív rothadó tárgya szagú bűzt okoztak. A sertéstelep település délkeleti részén fekszik, az uralkodó szélirány pedig észak-nyugati, illetve délkeleti irányú, ennek ellenére a bűz a település felé is terjedt. Ezek a hatások a II. rendű alperes működésének megkezdésétől napjainkig is fennállnak. A hatóság a telephelyen belül az épületek külső kontúrvonalaitól számított 300 méter sugarú szabálytalan sokszögben védőövezetet állapított meg, amelyen belül korlátozta a beépíthetőséget.

[3] A II. rendű alperes állattartási tevékenysége, biogáz üzem működése során mindvégig jelentős, a felperesek által lakott településen időszakonként visszatérően észlelhető zavaró hatás jelentkezett sertéstrágyaszag és erjedt disznótrágyaszag formájában. A II. rendű alperes nem tett meg minden szóba jöhető intézkedést a szaghatás kiküszöbölésére, nem tulajdonított kellő jelentőséget a felperesek, valamint a felperesi beavatkozó jelzéseinek és nem mindenben tartotta be a hatósági előírásokat.

[4] A felperesek több ízben is tiltakoztak a szükségtelen mértékű bűzterhelés miatt, mert a telep megnyitása óta a bűz zavaró tényezőként hat rájuk. A kitergetett ruhák, a lakásban lévő textiliák átveszik a bűzt. Az épületekben a szellőztetés és a friss levegő használata a bűzhatás miatt nem megoldott. Panaszt tettek a sertéstelep megnyitását követően rovarok, patkányok megjelenése miatt is. Súlyosító tényezőként emelték ki a bűzzel együtt járó, levegőbe kerülő gázok negatív, esetleges egészségre ártalmas hatását. Hivatkoztak arra, hogy az elviselhetetlen, orrfacsaró bűz miatt nem tudták élvezni ingatlanukon a szabad friss levegőt, nem tudnak kültéri eseményeket, családi rendezvényeket szervezni.

[5] Az egyes felperesek lakóingatlanának távolsága a II. rendű alperes telepétől a következő:

[6] Az I.r. felperes a cím szám alatt lakik tulajdonosként 1987 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A II.r. felperes a cím szám alatt lakik szívésségi használóként 1987 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A III.r. felperes a cím1 szám alatt lakik hasznélvezőként 1968 óta, az ingatlan 2,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A IV.r. felperes a cím2 szám alatt lakik tulajdonosként 2011 óta, az ingatlan 1,8 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az V.r. felperes a cím3szám alatt lakik hasznélvezőként 1995 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A VI.r. felperes a cím3 szám alatt lakik hasznélvezőként 1995 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A VII.r. felperes a cím4szám alatt lakik tulajdonosként 1999 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A VIII.r. felperes a cím5 szám alatt lakik tulajdonosként 1985 óta, az ingatlan 1,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A IX.r. felperes a cím6 szám alatt lakik szívésségi használóként 1978 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A X.r. felperes a cím6 szám alatt lakik tulajdonosként 1978 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XI.r. felperes a cím6 szám alatt lakik tulajdonosként 1978 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XII.r. felperes a cím7 szám alatt lakik tulajdonosként 1970 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XIII.r. felperes a cím8 szám alatt lakik hasznélvezőként 1969 óta, az ingatlan 1,8 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XIV.r. felperes a cím9 szám alatt lakik tulajdonosként 2006 óta, az ingatlan 1,8 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XV r. felperes a cím10 szám alatt lakik tulajdonosként 1985 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XVI.r. felperes a cím10 szám alatt lakik tulajdonosként 1985 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XVII.r. felperes a cím11 szám alatt lakik tulajdonosként 1972 óta, az ingatlan 1,5 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XVIII.r. felperes a cím12 szám alatt lakik tulajdonosként 1985 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XIX.r. felperes a cím12 szám alatt lakik tulajdonosként 1985 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XX.r. felperes a cím13 szám alatt lakik tulajdonosként 1975 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXI.r. felperes a cím88 szám alatt lakik tulajdonosként 1981 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXII.r. felperes a cím14 szám alatt lakik tulajdonosként 1998 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXIII.r. felperes a cím15 szám alatt lakik tulajdonosként 1978 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXIV.r. felperes a cím15 szám alatt lakik szívésségi használóként 2000 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXV.r. felperes a cím16 szám alatt lakik tulajdonosként 1984 óta, az ingatlan 2,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXVI.r. felperes a cím17 szám alatt lakik tulajdonosként 1981 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXVII.r. felperes a cím18 szám alatt lakik tulajdonosként 1985 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXVIII.r. felperes a cím19 szám alatt lakik tulajdonosként 1991 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXIX.r. felperes a cím19 szám alatt lakik szívésségi használóként 1991 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXX.r. felperes a cím20 szám alatt lakik tulajdonosként 1981 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXI.r. felperes a cím21 szám alatt lakik tulajdonosként 1997 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXII.r. felperes a cím21 szám alatt lakik tulajdonosként 1997 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXIII.r. felperes a cím22 szám alatt lakik tulajdonosként 1975 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXIV.r. felperes a cím22 szám alatt lakik tulajdonosként 1975 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXV.r. felperes a cím7 szám alatt lakik szívésségi használóként 1982 óta, ingatlana 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXVI.r. felperes a cím23 szám alatt lakik tulajdonosként 2015 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXVII.r. felperes a cím21 szám alatt lakik tulajdonosként 1981 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXVIII.r. felperes a cím25 szám alatt lakik tulajdonosként 1999 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XXXIX.r. felperes a cím26 szám alatt lakik tulajdonosként 2016 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XL.r. felperes a cím26 szám alatt lakik tulajdonosként 2016 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLI.r. felperes a cím27 szám alatt lakik tulajdonosként 1988 óta, az ingatlan 1,5 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLII.r. felperes a cím9 szám alatt lakik tulajdonosként 2006 óta, az ingatlan 1,8 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLIII.r. felperes a cím28 szám alatt lakik tulajdonosként 2014 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLIV.r. felperes a cím29 szám alatt lakik szívésségi használóként 2007 óta, az ingatlan 2,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLV.r. felperes a cím30 szám alatt lakik tulajdonosként 1978 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLVI.r. felperes a cím29 szám alatt lakik szívésségi használóként 2007 óta, az ingatlan 2,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLVII.r. felperes a cím31 szám alatt tulajdonosként lakik 2015 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLIII.r. felperes a cím32 szám alatt lakik szívésségi használóként 1987 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XLIX.r. felperes a cím32 szám alatt lakik tulajdonosként 1987 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az L.r. felperes a cím33 szám alatt lakik tulajdonosként 1972 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az LI.r. felperes a cím27 szám alatt lakik tulajdonosként 1988 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az LII.r. felperes a cím34 szám alatt lakik tulajdonosként 1991 óta, ingatlana 950 méterre fekszik a perben érintett telepektől.

Az LIII.r. felperes a cím35 szám alatt lakik tulajdonosként 1992 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az LIV.r. felperes a cím28 szám alatt lakik szívésségi használóként 2016 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az LV.r. felperes a cím17 szám alatt lakik tulajdonosként 2020 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az LVI.r. felperes a cím36 szám alatt lakik tulajdonosként 2008 óta, az ingatlan 1,8 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az LVII.r. felperes a cím38 szám alatt lakik szívésségi használóként 2017 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az LVIII.r. felperes a cím39 szám alatt lakik tulajdonosként 1990 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

Az LIX.r. felperes a cím38 szám alatt lakik szívésségi használóként 2017 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LX.r. felperes a cím43 szám alatt lakik tulajdonosként 2002 óta, az ingatlan 2,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXI.r. felperes a cím7 szám alatt lakik tulajdonosként 1981 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXII.r. felperes a cím40 szám alatt lakik tulajdonosként 1989 óta, az ingatlan 1,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXIII.r. felperes a cím41 szám alatt lakik tulajdonosként 1979 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXIV.r. felperes a cím41 szám alatt lakik tulajdonosként 1984 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXV.r. felperes a cím41 szám alatt lakik tulajdonosként 1979 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXVI.r. felperes a cím23 szám alatt lakik tulajdonosként 2015 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXVII.r. felperes a cím44 szám alatt lakik tulajdonosként 2002 óta, az ingatlan 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXVIII.r. felperes a cím45 szám alatt lakik tulajdonosként 2005 óta, az ingatlan 1,7 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXIX.r. felperes a cím46 szám alatt lakik tulajdonosként 1983 óta, az ingatlan 2,8 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXX.r. felperes a cím47 szám alatt lakik tulajdonosként 1981 óta, az ingatlan 2,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXI.r. felperes a cím48 szám alatt lakik tulajdonosként 1996 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXII.r. felperes a cím49 szám alatt lakik hasznélvezőként 2016 óta, az ingatlan 2,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXIII.r. felperes a cím50 szám alatt lakik tulajdonosként 1983 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXIV.r. felperes a cím51 szám alatt lakik tulajdonosként 2003 óta, az ingatlan 1,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXV.r. felperes a cím52 szám alatt lakik tulajdonosként 1993 óta, az ingatlan 2,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXVI.r. felperes a cím53 szám alatt lakik tulajdonosként 1998 óta, ingatlana 1,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXVII.r. felperes a cím54 szám alatt lakik tulajdonosként 2017 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXVIII.r. felperes a cím55 szám alatt lakik tulajdonosként 2002 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXIX.r. felperes a cím72 szám alatt lakik tulajdonosként 1983 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXX.r. felperes a cím45 szám alatt lakik tulajdonosként 2011 óta, az ingatlan 1,7 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXI.r. felperes a cím57 szám alatt lakik tulajdonosként 1986 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXII.r. felperes a cím77 szám alatt lakik szívésségi használóként 1991 óta, az ingatlan 1,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXIII.r. felperes a cím59 szám alatt lakik tulajdonosként 1987 óta, az ingatlan 1,7 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXIV.r. felperes a cím60 szám alatt lakik tulajdonosként 1987 óta, az ingatlan 1,8 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXV.r. felperes a cím61 szám alatt lakik tulajdonosként 1999 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXVI.r. felperes a cím61 szám alatt lakik tulajdonosként 1999 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXVII.r. felperes a cím61 szám alatt lakik szívésségi használóként 1999 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXVIII.r. felperes a cím62 szám alatt lakik tulajdonosként 1991 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A LXXXIX.r. felperes a cím63 szám alatt lakik szívésségi használóként 2016 óta, az ingatlan 1,5 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XC.r. felperes a cím64 szám alatt lakik tulajdonosként 1993 óta, az ingatlan 1,9 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XCI.r. felperes a cím65 szám alatt lakik tulajdonosként 2021 óta, ingatlan 1,5 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XCII.r. felperes a cím66 szám alatt lakik tulajdonosként 1981 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XCIII.r. felperes a cím68 szám alatt lakik tulajdonosként 2017 óta, az ingatlan 2,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XCIV.r. felperes a cím68 szám alatt lakik szívésségi használóként 2017 óta, az ingatlan 2,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XCV.r. felperes a cím68 szám alatt lakik szívésségi használóként 2017 óta, az ingatlan 2,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől. l.

A XCVI.r. felperes a cím69 szám alatt lakik tulajdonosként 1986 óta, ingatlana 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől

A XCVII.r. felperes a cím70 szám alatt lakik szívésségi használóként 1978 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XCVIII.r. felperes a cím55 szám alatt lakik szívésségi használóként 2016 óta, az ingatlana 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A XCIX.r. felperes a cím71 szám alatt lakik tulajdonosként 1992 óta, az ingatlan 0,9 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A C.r. felperes a cím54 szám alatt lakik szívésségi használóként 2017 óta, az ingatlan 1,2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CI.r. felperes a cím57 szám alatt lakik tulajdonosként 1986 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CII.r. felperes a cím72 szám alatt lakik szívésségi használóként 1997 óta, ingatlana 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CIII.r. felperes a cím73 szám alatt lakik tulajdonosként 2009 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CIV.r. felperes a cím89 szám alatt lakik tulajdonosként 1970 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CV.r. felperes a cím74 szám alatt lakik tulajdonosként 2014 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CVI.r. felperes a cím75 szám alatt lakik tulajdonosként 2014 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CVII.r. felperes a cím90 szám alatt lakik tulajdonosként 1975 óta, az ingatlan 1,6 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CVIII.r. felperes a cím70 szám alatt lakik tulajdonosként 1973 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CIX.r. felperes a 2cím76 szám alatt lakik tulajdonosként 2018 óta, az ingatlan 2,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CX.r. felperes a cím58 szám alatt lakik tulajdonosként 1976 óta, az ingatlan 1,4 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXI.r. felperes a cím78 szám alatt lakik szívességi használóként 2015 óta, az ingatlan 1,3 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXII.r. felperes a cím78 szám alatt lakik 1987 óta, ingatlana 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXIII.r. felperes a cím48 szám alatt lakik szívességi használóként 1996 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXIV.r. felperes a cím48 szám alatt lakik szívességi használóként 1997 óta, az ingatlan 1,1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXV.r. felperes a cím79 szám alatt lakik szívességi használóként 1993 óta, az ingatlan 2 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXVI.r. felperes a cím80 szám alatt lakik tulajdonosként 1996 óta, ingatlana 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXVII.r. felperes a cím80 szám alatt lakik tulajdonosként 1996 óta, ingatlana 1 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXVIII.r. felperes a cím81 szám alatt lakik tulajdonosként 2002 óta, az ingatlan 1,7 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

A CXIX.r. felperes a cím82 szám alatt lakik szívességi használóként 1987 óta, ingatlan 1,7 km-re fekszik a perben érintett telepektől.

[7] A 2012. augusztus 28-án a felperesi beavatkozó (önkormányzat) által tartott közmeghallgatáson a helyi lakosok már felháborodásuknak adtak hangot a településen érzhető bűzzel kapcsolatban. Az ekkor ott személyesen jelenlévő I. r. alperes úgy nyilatkozott, hogy a híg trágyát úgynevezett zárt lagúnarendszerben fogják elvezetni, ezzel a szaghatás a töredékére fog csökkenni.

[8] Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség a hiv.szám2 számon hozott és hiv.szám3 számon módosított határozatával egységes környezetvédelmi és diffúz forrásra vonatkozó levegővédelmi engedélyt adott a II. alperesnek 5850 férőhelyes sertéstelep létesítésére.

[9] Az önkormányzat jegyzője 2016. május 18-án tájékoztatta az alpereseket, valamint a sérelmes helyzet kivizsgálását kérve értesítette a hatóságokat arról, hogy 102 települési lakos panaszbeadványt terjesztett elő az üzem működésével kapcsolatban. A 2016. augusztus 4-én az újabb lakossági panasszal kapcsolatban hasonlóan járt el.

[10] A Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi Hatósági és Komplex Engedélyezési Osztálya a hiv.szám4 számú határozatában a II. r. alperest a bűzproblémák elkerülése érdekében intézkedések megtételére – a telephely köré kétszintű erdősáv ültetésére, a trágyához

szagmegkötő anyag adalékanyag keverésére, akkreditált mérőszervezetekkel szagmérés végzésére, az együttes szaghatás területének megállapítására - kötelezte, majd a hiv.szám5 számú határozatában az egységes környezethasználati és egyben környezetvédelmi működési engedélytől eltérően folytatott tevékenység miatt figyelmeztetésben részesítette. A felperesi beavatkozó képviselőjeként eljáró polgármester, az I. rendű alperes, valamint a környezetvédelmi hatóság képviselője között 2017. július 12-én folytatott egyeztetésről készült emlékeztető szerint az éves helyszíni ellenőrzés során a II. rendű alperes által működtetett telephelyeken hiányosságok voltak tapasztalhatók. A II. rendű alperes a határozatokban szereplő előírásokat határidőre nem teljesítette, nem intézkedett többek között a szagmérés és a levegővédelmi adatszolgáltatás érdekében. A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatabányai Járási Hivatala a hiv.szám6 számú jogerős határozatában a II. r. alperest a levegőtisztaságvédelmi engedély nélkül üzemeltetett, helyhez kötött légszennyező pont és diffúz forrásai miatt figyelmeztetésben részesítette, majd az hiv.szám7 számú határozata szerinti levegőtisztaságvédelmi kötelezésben írtak elmulasztása miatt a hiv.szám8 számú határozatával bírságot szabott ki vele szemben. A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály a 2020. május 29-én kelt hiv.szám9 számú határozatával a II. rendű alperest kötelezte, hogy telepítsen biofiltert az ólak elszívó kürtőibe, a zavaró szaghatás további mérséklése érdekében és gondoskodjon a berendezések ütemezett és rendszeres karbantartásáról.

[11] Az cégnév (továbbiakban: rövidített cégnév) vizsgálólaboratóriuma a 2021. augusztus 24-én készített szakvéleménye értékelte a cím91 számú ingatlanon kialakuló szaghatást. A három napon át vett mintákból a szakvélemény megállapította, hogy a mintavételi ponton erős szagintenzitás (50-100 SZE/M3 közötti érték) volt tapasztalható, amely egyértelműen zavaró hatást váltott ki.

A felperesek keresete és az alperesek ellenkérelme

[12] A felperesek keresetükben a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. § (1) bekezdése a) pontjára alapítottnak annak megállapítását kérték, hogy az I. és II. r. alperesek megsértették a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésében rögzített magán- és családi élet sérthetlenségéhez, az otthon nyugalomához, valamint a Ptk. 2:43. § a) pontjában meghatározott testi és lelki egészséghez fűződő személyiségi jogaikat. Arra hivatkoztak, hogy a Ptk. 5:23. §-ból következően az alperesek személyiségi jogsértő magatartása a felperesiek ingatlanainak szükségtelen zavarásával valósul meg. Kérték, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az I-II. rendű alpereseket valamennyi felperes javára személyenként 3.000.000 Ft sérelemdíj megfizetésére. Álláspontjuk szerint a II. rendű alperes a sertéstelep és a biogáz üzem üzemeltetésével a környezet levegőjét – ezáltal a lakókörnyezetüket - szükségtelenül és jelentős mértékben, folyamatosan ismétlődően zavaró bűzzel és mérgező gázokkal árasztja el és terheli. További egészségügyi kockázatot jelent, hogy a bűzzel együtt legyek, rovarok, patkányok jelentek meg lakókörnyezetükben. A szaghatás az egészségügyi kockázat mellett a lelki egészségre is negatívan hat. Előadták, hogy bár a sertéstelep település délkeleti részén fekszik és az uralkodó szélirány északnyugati, illetve délkeleti irányú, ennek ellenére a szükségtelen mértékű bűzterhelés ismétlődően megvalósul. Az alperesi telepről származó bűz naponta kétszer árasztja el a várost. Az elviselhetetlen, orrfacsaró bűz miatt nem tudják élvezni a friss levegőt, valamint nem tudnak kültéri eseményeket, családi összejöveteleket tartani. A sérelemdíj tekintetében kifejtették, hogy a személyiségi jogsértés tényét a hatósági határozat, mint közokirat kétségtelenül

bizonyítja, ezért a sérelemdíjra való jogosultság további bizonyítása szükségtelen. Hivatkoztak arra, hogy bár a sérelemdíj iránti igény csupán jelképes összeggel bír, ez tükrözi a jelenlegi ár- és értékviszonyokat, valamint a kialakult igazságügyi gyakorlatot. Megítélésük szerint az alperesek által megvalósított jogellenes magatartás kiemelkedően súlyos jogsértés. Álláspontjuk szerint jelen perben jelentősége van a sérelemdíj elismert magánjogi büntető funkciójának, tekintettel arra, hogy alperesek évek óta figyelmen kívül hagyják a város lakóinak tiltakozását. Kiemelték, hogy sem a közigazgatási engedélyek megléte, sem a legjobb technológia használatára kötelezés, sem az a tény, hogy a közigazgatási hatóságok nem minden esetben állapítottak meg jogellenes működést, sem a helybeliek esetleges állattartása, sem a minta-biogazdaság megléte nem teszi jogszerűvé a szükségtelen mértékű bűz kibocsátását. A közigazgatási hatósági eljárások és bírságok láthatóan alkalmatlanok arra, hogy visszatartó erővel bírjanak. Az alperesek által csatolt jegyzőkönyvek mindegyike enyhe vagy intenzív szaghatásról tanúskodik. A felperesek oldalán beavatkozó önkormányzat által készített szakvélemény is a zavaró szaghatás létét igazolja. A zavaró szaghatás mindkét alperes felelősségét megalapozza, figyelemmel az EBH2010.2233 és az ÍH2014.99. számú döntésekben írtakra.

[13] A sérelemdíj mértéke tekintetében előadták, hogy figyelembe kell venni, hogy felperesek életét nem csak átmenetileg, hanem évek óta befolyásolja a telepről származó bűz. A jogsértés évek óta befolyással bír a felperesi életminőségre, lelki állapotra, családi és társadalmi életre is. Utaltak arra is, hogy a betegségben szenvedő felperesek esetében - akik az átlagosnál több időt töltenek otthon, otthonuk elhagyása egészségi állapotuk, koruk vagy mozgásuk miatt korlátozott - a jogsértés köztudomásúan állapotrosszabbító hatással lehet, sérelmük súlyosabb. Azon felperesek, akiknek családtagjaik az alperestől származó bűz miatt költöztek el a városból, ugyancsak az átlagosnál nagyobb sérelmet szenvedtek el. A felperesek között vannak kiskorúak, akiknél a felnőttekéhez képest súlyosabb jogsérelmet okoz a bűzhatás. A felperesek álláspontja szerint lényeges körülmény, hogy alperesek a jogsértést vagyoni haszonszerzés érdekében folytatott gazdasági tevékenység keretében okozzák. A kisbéri magánszemélyek egészséghez és otthon nyugalomához fűződő személyiségi joga áll szemben alperesek gazdasági előnyhöz és profithoz fűződő gazdasági érdekével. Az összecszerűség körében hivatkoztak a 34/1992. (VI.1.) AB határozatra, valamint a Ptk. 6:519. §-ra, 6:522. § (2) bekezdés c) pontjára, 6:524. § (1) bekezdésére, 6:527. § (1) bekezdésére, továbbá a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Ktv.) 101.§ (1) bekezdésére, 103. § (1) bekezdésére és a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet 2. § 6. pontjára és 4. §-ára.

[14] Az ügyben a Tatabányai Törvényszék 2022. február 21-én hozott ítéletet 13.P.20.027/2021/294. számon. Ezen ítélet ellen a felperesek és az alperesek egyaránt fellebbeztek. A Győri Ítéltábla 2022. szeptember 14-én kelt Pfv.IV.20.052/2022/14/I. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte.

[15] A Pf.IV.20.052/2022. számon folyamatban volt másodfokú eljárásban az ítéltábla anyagi pervezetését és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 370. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatást követően kereseti kérelmüket akként tartották fenn, hogy az alperesek által okozott személyiségi jogsértés megállapításának és a sérelemdíjra kötelezésének alapjául kizárólag a Ptk. rendelkezéseit jelölték meg, figyelemmel a 2013. évi CLXXVII. törvény 8. § (2) bekezdésében írtakra. Arra hivatkoztak, hogy az alperesek jogsértése nem folyamatos, hanem időszakonként visszatérő, ismétlődő jellegű, igényüket a keresetlevelek benyújtásától visszaszámított 5 éves időtartamra alapítják.

[16] A felperesek pernyertessége érdekében a perbe beavatkozó Kisbér Város Önkormányzata. A beavatkozó előadta, a sertéstelep és a biogáz üzem működése során oly

mértékű bűz kerül a levegőbe, amely teljesen ellehetetleníti a kisbéri polgárok életét. A helyi lakosok érdekében mindent megtettek a jogsértő állapot megszüntetése céljából. Többször megkeresték I. rendű alperest a helyzet megoldása érdekében, közigazgatási eljárásokat kezdeményeztek, de a közigazgatási jog eszközrendszere kevésnek bizonyult a bűzhatás megszüntetésére. Hivatkozott arra, hogy alperesek ismétlődően és súlyos mértékben sértették a lakosok alapvető személyiségi jogait. A jogsértés folyamatos ismétlődő jellegét bizonyítják a hatóságok, a kormányhivatal számos, évek során tett megállapításai. Az alperesi jogsértés súlyosságát mutatja, hogy a jogszabályokat, illetve a hatóságok által előírt köztelezettségeket rendszeresen, ismétlődően megsértették, amelyek miatt többször is elmarasztalták őket. A II. rendű alperesnek a sertéstelepet és a biogáz üzemet eleve úgy kellett volna létesítenie, hogy az ne járjon szükségtelenül zavaró mértékű bűzhatással.

[17] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperesek azon tényállítását, hogy tevékenysége zavaró bűzhatással jár, bármilyen kárt, hátrányt okozó magatartást folytatott volna. A jogsértő magatartásként megjelölt tevékenység kifejtése során nyilvánvalóan nem a tulajdonosi pozíciójának, hanem a II. rendű alperes birtoklásának és használatának van jelentősége. Tevékenység hiányában károkozó magatartást nem fejtett ki, ebből következően felelősség nem terheli. Hivatkozott a II. rendű alperes által csatolt környezetvédelmi és egyben környezethasználati engedélyben foglaltakra, mely szerint a határozat a levegővédelmi védőövezetet 300 méter sugarú körben határozta meg. Ehhez képest a telephelyhez legközelebbi ház 850 méterre található. Álláspontja szerint a felperesek tűrési kötelezettség két okból is fennáll: egyrészt, ha a zavarás nem éri el a szükségtelen mértéket, másrészt, ha a zavarás szükségtelen zavarásnak minősül, de van olyan érdek, amely nagyobb súllyal esik latba és szemben áll a zavarást elszenvedő zavartalan használatához fűződő érdekével. Álláspontja szerint jelen ügyben a zavarás nem éri el a szükségtelen mértéket: a tűrési kötelezettség levezethető a Ptk. 5:23. §-ából, másrészt a településen korábban és jelenleg is háztáji sertéstenyésztés és lótenyésztés folyik, amely tevékenységek nyilvánvaló szaghatással járnak. Álláspontja szerint a sérelemdíj összegszerűsége körében a felperesek által meghivatkozott jogesetek az eltérő tényállások folytán a jelen eljárásban nem irányadók.

[18] A II. rendű alperes ellenkérelmében ugyancsak a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a felperesek lakhelye kistelepülési agrárbeállítottágú mezőváros, ahol az állattenyésztés mindig is jelen volt. Vitatta azt az állítást, hogy az alperesi tevékenységből fakadóan egészségre ártalmas gáz, zavaró mennyiségű bűz kerülne a légterbe, valamint azt is, hogy ezzel összefüggésben járulékos hátrányként jelentkezne a bogarak, rágcsálók megjelenése. Vitatta, hogy felperesek személyiségi jogait szükségtelen mértékű zavarás érte volna, amely alapján sérelemdíjra válnának jogosulttá. Előadta, hogy a település természeti adottságaiból adódóan az uralkodó szélirány az északnyugati, a településtől az állattartó telep felé irányul, nem felperesek ingatlana felé, így az esetlegesen észlelt bűzhatás nem az alperesi telephely tevékenységének eredménye. Hivatkozott arra, hogy a telephely minden szükséges engedéllyel rendelkezik, az állattartó telep diffúz forrásai által kibocsátott légszennyező anyagok koncentrációja nem haladja meg az egészségügyi határértéket. A szaghatóságok részéről nem merült fel objektív, a jogszabályokkal ellentétes működésre vonatkozó ténymegállapítás. Elismerte, hogy a sertéstenyésztés, valamint a biogáz előállítás szükségyszerűen szaghatással jár, azonban a felperesek által előadott szubjektív érzetek objektív mérésekkel nem kerültek alátámasztásra. A felperesek által idézett kormányhivatali határozat a településen zavaró szaghatás jelenlétére vonatkozóan nem tett ténymegállapítást, kizárólag a telephelyre bevezető úton, illetve a telephelyen kívül. A szagterhelés minimalizálása érdekében a sertésállományt csökkentették, azokat kizárólag istállóban tartják, szabadtéri állattartás nem történik. A telephelyen a lehetséges legmodernebb és környezetbarát megoldásokat alkalmazzák, onnan semmilyen mérgező gáz vagy egészséget

veszélyeztető anyag nem kerül a levegőbe. A felperesek nem bizonyították az állított sérelmeket, az alperesek működésének jogellenességét, a működés és az állított sérelmek közötti okozati összefüggését. A felperesek által csatolt szakértői vélemény a bűzforrást nem azonosította be, a szagérzetén túl arra nem adott választ, hogy a szag honnan származik. Az elvégzett mérés a bűz nagyságrendjére számmal jellemezhető adattal nem szolgált, csak a bűzmérés során a levegőben lévő pillanatnyi szagokat jelezte. A sertés- és trágyaszag jellege miatt nem zárta ki a szakvélemény, hogy az a II. rendű alperes telepéről származhat, de nem is jelölte azt meg forrásként. Ezért a szakvélemény a kereseti kérelmek jogalapjának alátámasztására nem alkalmas. Álláspontja szerint a sérelemdíj nem szolgálhat személyiségi jogot nem érintő, szubjektív érzéseken alapuló érdeksérelmek orvoslására. A felperesek által csatolt egészségügyi dokumentációk részben az egyes felperesek életkori sajátosságaiból eredő betegségekre vonatkoznak, amelyek nem hozhatók összefüggésbe alperesi jogsértő magatartással. Ezek az okirati bizonyítékok nem igazolják az állítólagos alperesi jogsértő magatartásnak a felperesekre és családtagjaikra gyakorolt hatását. Vitatta, hogy a kereseti kérelemben megjelölt szaghatás indokolta volna bármely esetben a településről való elköltözést. Az alperesi magatartással okozati összefüggésben nem álló mozgáskorlátozottság sérelemdíj alapjául nem szolgálhat.

Az első- és másodfokú részítélet

[19] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott, fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, a II. rendű alperes, azzal, hogy az általa üzemeltetett sertéstelepről és biogáz üzemből áradó bűzzel ismétlődően és szükségtelen mértékben zavaró hatást fejtett ki, megsértette a felperesek magán- és családi életéhez és az otthon nyugalmaához fűződő személyiségi jogát. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a VI. rendű, a LXXXIV. rendű, a XCVIII. rendű és a CIII. rendű felperesek részére fejenként 500.000 Ft sérelemdíjat, a további felperes részére fejenként 300.000 Ft összegű sérelemdíjat. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. A felpereseket fejenként 90.000 Ft elsőfokú, 10.504 Ft másodfokú eljárási illeték, a II. rendű alperest 10.710.000 Ft elsőfokú, 1.250.000 Ft másodfokú eljárási illetéket megfizetésére kötelezte az állam javára. Rögzítette, hogy 1.250.000 Ft eljárási illeték az állam terhén marad. A felpereseket kötelezte a II. rendű alperes javára fejenként 6.897 Ft elsőfokú perköltség, és egyetemlegesen 1.416.567 Ft másodfokú perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy az I. rendű alperes által a másodfokú eljárásban lerótt 460.000 Ft eljárási illeték az I. rendű alperes terhén marad, mindemellett a peres felek a per során felmerült egyéb költségeiket maguk viselik.

[20] A törvényszék megállapította, hogy az I. rendű alperes sem a II. rendű alperes munkavállalójaként, vezető tisztségviselőjeként, sem az ingatlanok tulajdonosaként nem tartozik felelősséggel a bűzhatásért. A felperesek személyiségi jogsértését a II. rendű alperes által folytatott tevékenység okozta, ebből következően sérelemdíj megfizetésére a II. rendű alperes kötelezhető, s a jogsértés megállapítására is csak az ő vonatkozásában kerülhet sor. Az elsőfokú bíróság megjegyezte, hogy jelen ügyben nem annak van jelentősége, hogy az ingatlanok tulajdonosa és használója eltérő személy. A felperesek hivatkozásával ellentétben a szomszédjogi szabályok alkalmazása nem indokolt, de az ítélet indokolásának [102] bekezdésében írtak szerint azokra nem is lehetett figyelemmel lenni, mert a felperesek kereseti kérelmüket személyiségi jogsértésre alapították.

[21] A törvényszék a hatósági határozatok, a hatósággal folytatott egyeztetésről készült emlékeztető, 443 települési lakos által benyújtott petíció, a szaghatás miatt tartott lakossági

fórumok adatai, valamint a szakközreműködővel eljáró igazságügyi szakértő véleménye alapján bizonyítottanak találta mind a szükségtelenül zavaró szaghatás fennálltát, mind azt, hogy az a II. rendű alperes által működtetett telephelyekről származik. Hangsúlyozta, hogy a jelen perben annak nincs relevanciája, hogy a II. rendű alperesi telepek jogszerűen működtek-e. Megállapította, hogy a II. rendű alperes által folytatott állattartási tevékenységből, valamint az általa működtetett biogázüzemből mindvégig jelentős, a felperesek által lakott településen évek óta időszakonként visszatérően zavaró hatású sertéstrágyaszag észlelhető, melynek kiküszöbölése érdekében a II. rendű alperes nem tett meg minden szóba jöhető intézkedést. A bűz indokolatlanul zavarva a felpereseket, korlátozva őket otthoni tevékenységükben, házaik szellőztetésében. Rámutatott, hogy a II. rendű alperes azt nem vitatta, hogy tevékenysége szaghatással járt: védekezése azon alapult, hogy a felperesek által érzékelt szag nem azonos az általa működtetett sertéstelep és biogázüzem által kibocsátott szaggal. Rögzítette, hogy a II. rendű alperesi tevékenység következtében keletkező zavaró hatású szag sérti a felperesek magán- és családi életéhez, az otthon nyugalamához fűződő személyiségi jogát. A jogsértés szempontjából irreleváns a bűz pontos összetétele, mint ahogy az is, hogy a II. rendű alperes tevékenysége során az irányadó határértékek betartásra kerülnek-e, vagy sem.

[22] Ezzel szemben nem találta megalapozottnak az egészséghez való személyiségi jog megsértését, azon indokkal, hogy a kirendelt igazságügyi szakértő több helyen kifejezetten ezzel ellentétes nyilatkozatot tett, más bizonyítékot a felperesek nem szolgáltatottak.

[23] A törvényszék a csatolt okirati bizonyítékok közül kiemelt jelentőséget tulajdonított azon hatósági döntéseknek, amelyek kifejezetten a bűzproblémával, levegőhasználattal kapcsolatban születtek {az elsőfokú ítélet indokolásának [53]-[55] és [57]-[58] bekezdésében nevesített hiv.szám10, hiv.szám5, hiv.szám4, hiv.szám6, hiv.szám11 és hiv.szám8 számú határozatok}. Ezek értékelése körében rögzítette, hogy a II. rendű alperes nem, vagy csak késedelmesen tett eleget a hatóságok határozataiban foglaltaknak. Megállapította, hogy a korábban indítványozott név115 tanú meghallgatását a felperesek a megismételt eljárásban már nem kérték.

[24] A tanú írásos nyilatkozatát, az rövidített cégnév 2021. augusztus 21-én kelt szakvéleményét, az alperes által korábban 13.P.20.027/2021/265. szám alatt elkésztetten csatolt iratokat, valamint a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatabányai Járási Hivatal 1017-2/2018 számú és KE-041/KTO/05045-11/2021. számú határozatait a törvényszék bizonyítékként nem fogadta el. Utóbbi két határozat kapcsán utalt arra, a közigazgatási engedély megléte a II. rendű alperest nem mentesíti az „egyéb” felelősség alól.

[25] Az elsőfokú bíróság részletesen ismertette a kirendelt igazságügyi szakértő és szakközreműködő által készített szakvéleményt. Ezt összegezve megállapította, hogy a számított adatok és a helyszíni szemle alapján a telepen folytatott sertéstenyésztésből és biogáz üzemeltetéséből keletkezik a lakosságot irritáló, zavaró bűz. Az ólakban keletkező trágya és a vizelet bomlásából származó vegyületek, bűzanyagok, az ólak tetején lévő kürtőn keresztül jutnak a levegőbe. A biogáz üzemből meghatározó bűzforrás az előkeverő medence. Az előkezelés során a nyitott medencéből közvetlenül a környezeti levegőbe kerül a bűzzel szennyezett levegő. Az előtároló silótérből és a fermentációt követő utótárolókból is kerül a környezetbe bűzzel szennyezett levegő. Az ól faktometriás mérés a mérés időpontjában fennálló állapotot tükrözi. A mérés a legnagyobb bűzterhelést nem képes meghatározni, nem lehet előre jelezni. A környező településeken lévő állattartó telepek nem esnek a hatásterületbe, messzebb helyezkednek el a II. rendű alperes telepétől. A hatásterületen élők észrevételét, panaszát figyelembe véve teljes mértékben nem zárható ki, hogy nem jutott ki a telepről bűzzel szennyezett levegő. A törvényszék nem tulajdonított döntő jelentőséget a szakkonzulens általi méréseknek, mivel az adott mérések csak az adott pillanatban észlelhető szaghatást regisztráltak. Nagy súllyal értékelte, hogy a települési lakosok már 2012. évben és

azt követően is többször hangot adtak elégedetlenségüknek, az alperesi ingatlanokról származó bűzhatással kapcsolatban. Bizonyítékként értékelte a felperesek írásbeli nyilatkozatait, amelyek jellegzetes, semmivel össze nem hasonlítható szagról, erősen erjedt disznó-híg trágyáról számoltak be, megjegyezve, hogy a szagot délies irányból, a telep felől lehet érezni. Több felperes is úgy nyilatkozott, hogy utánajárt a szag eredetének, a II. rendű alperes ingatlana közelében ez a szag intenzívebb volt. Az elsőfokú bíróság bizonyítékként értékelte a felperesi beavatkozó nyilatkozatát is, miszerint a környéken nincs más állattartás, más trágyához köthető bűzforrás nem található. Rögzítette, hogy az alperesi ellenbizonyítás sikertelen volt arra vonatkozóan, hogy az észlelt szag máshonnan eredhet. Az elsőfokú bíróság az alperesi észrevételek ellenére a szakértői véleményt aggálytalanként fogadta el. Álláspontja szerint a szakértő ismertette, milyen módszertan és vizsgálati eredmények alapján készítette el szakvéleményét. A perben nem annak van döntő jelentősége, hogy két akkreditált mérés nem támasztotta alá a felperesek által hivatkozott szaghatást, a rendelkezésre álló további bizonyítékokat a bíróságnak a szakvéleménnyel együtt kellett értékelnie. Indokolatlannak tartotta a szakértő személyes meghallgatását és új szakértő kirendelését is. Megállapította, hogy a II. rendű alperes tevékenységéből eredő szaghatás szükségtelenül zavaró a felperesek számára, s olyan mértékű, amely a felperesek személyiségi jogait sérti. A II. rendű alperes a felelősség alól nem tudta magát kimenteni. A felróhatóság körében értékelt körülmények: a perbeli időszak végén a bűzhatás csökkentésére tett intézkedések, a szabadtéri sertéstartás megszüntetése, nem elegendőek ahhoz, hogy a II. rendű alperes a felelősség alól mentesüljön.

[26] A jogsértés megállapítását illetően a törvényszék kifejtette, hogy a felperesek keresetének jogalapja „az egyik, kereset szerinti személyiségi jog sérelme alapján fennáll.”

[27] A sérelemdíjösszegezésével kapcsolatban a törvényszék utalt arra, hogy a II. rendű alperesi telephelyekhez képest az egyes felperesek lakóhelyének távolsága között nincs számottevő különbség, ezért erre tekintettel a felpereseket megillető sérelemdíjak között nem indokolt különbséget tenni. A VI. rendű felperesnél értékelte, hogy asztmás, valamint orr- és garatgyulladásos megbetegedései szabad levegőn való tartózkodást igényelnek, amelyet a gyakori bűz nem tesz lehetővé. A LXXXIV. rendű, a XCIX. rendű és a CIV. rendű felperes esetében igazoltnak látta, hogy mozgásukban korlátozottak, ezért a tisztább levegőjű, más helyre való időnkénti eljutás számukra fokozott nehézséget jelent. A III., XX., LXXIV. és LXXIX. rendű felpereseket illetően nem talált bizonyítottan olyan betegséget, amely a bűzzel okozati összefüggésbe lenne hozható. A törvényszék nem látta bizonyítottan a XXXVI., LXIII., LXIV. és LXV. rendű felperesek azon előadását, hogy az alperesi telephelyekről származó bűz miatt költöztek el lakóhelyükről. A XCIV., XCV., C. és CXII. rendű kiskorú felperesek vonatkozásában kifejtette, ők nem szenvednek olyan jellegű mozgás- vagy légzőszervi betegségben, vagy állapotban, amely mozgásterüket a szűkebb lakókörnyezetükre korlátozná. A törvényszék rámutatott, hogy a felperesek lakóhelyei ugyan különböző távolságra vannak az alperesi telephelytől, az eltérés azonban nem számottevő, ezért ezen az alapon a sérelemdíjak összegezésével közötti differenciálás nem indokolt. Kifejtette, hogy az ingatlanok esetleges forgalmi értékcsökkenése a sérelemdíjösszegezésével körén belül nem értékelhető.

[28] A felperesek írásbeli nyilatkozataira figyelemmel sem a jogalap, sem az összegezés kérdésében nem látta szükségesnek a felperesek személyes meghallgatását. Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a helyszíni tárgyalás tartására és név116 tanú kihallgatására irányuló bizonyítási indítványokat elutasította.

[29] A perköltségről a felperesek részleges pernyertességére figyelemmel határozott.

[30] Az I-CVI. rendű és a CVIII-CXIX. rendű felperesek, a beavatkozó, valamint az I-II. rendű alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú

ítéletet megváltoztatta. Mellőzte annak megállapítását, hogy a II. rendű alperes azzal, hogy az általa üzemeltetett sertéstelepről és biogáz üzemből áradó bűzzel ismétlődően és szükségtelen mértékben zavaró hatást fejtett ki, megsértette a felperesek magán- és családi életéhez és az otthon nyugalomához fűződő személyiségi jogát.

[31] Megállapította, hogy az I. és II. rendű alperes azzal, hogy az I. rendű alperes tulajdonát képező ingatlanon az I. rendű alperes közvetett tulajdonában és vezetése alatt álló II. rendű alperes által üzemeltetett sertéstelepről és biogáz üzemből áradó bűzzel ismétlődően és szükségtelen mértékben zavaró hatást fejtett ki, megsértette a IX.-XII. r., XV. r., XVI. r. XVIII.-XXII. r., XXVI.- XXIX. r., XXXI.-XXXV. r., XXXVII.-XL. r., XLIII. r., XLV. r., LII.-LV. r., LXVIII. r., LXI. r., LXVII. r., LXXI. r., LXXIII. r., LXXVII. – LXXIX. r., LXXXI. r., LXXXV.-LXXXVIII. r., XCII. r., XCVI. r., XCVIII.- CIV. r., CVI. r., CXI. – CXIV. r., CXVI. r. és CXVII. r. felperesek magán- és családi életéhez, az otthon nyugalomához, valamint a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogait. Mellőzte a II. rendű alperest sérelemdíj megfizetésére kötelező rendelkezéseket. Kötelezte az I. rendű és a II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a IX.-XII. r., XV. r., XVI. r. XVIII.-XXII. r., XXVI.- XXIX. r., XXXI.-XXXV. r., XXXVII.-XL. r., XLIII. r., XLV. r., LII.-LV. r., XVIII. r., LXI. r., LXVII. r., LXXI. r., LXXIII. r., LXXVII. – LXXIX. r., LXXXI. r., LXXXV.-LXXXVIII. r., XCII. r., XCVI. r., XCVIII.- CIV. r., CVI. r., CXI. – CXIV. r., CXVI. r. és CXVII. r. felperesek részére fejenként 3.000.000 Ft sérelemdíjat.

[32] A másodfokú bíróság elutasította az I.-VIII. r., XIII. r., XIV. r. XVII. r., XXIII.-XXV. r., XXX. r., XXXVI. r., XLI. r., XLII. r. XLIV. r., XLVI.-LI. r., LVI. r., LVII. r., LIX. r., LX. r., LXII.-LXVI. r., LXVIII.-LXX. r. LXII. r. LXXIV. -LXXVI. r., LXXX. r., LXXXII.-LXXXIV. r. LXXXIX.-XCI. r., XCIII.-XCV. r., XCVII. r. CV. r., CVIII.-CX. r., CXV. r., CXVIII. r. és CXIX. r. felperesek keresetét.

[33] Mellőzte az elsőfokú ítéletnek a felpereseket és a II. r. alperest az állam javára első- és másodfokú illeték megfizetésére kötelező, 1.250.000 Ft beavatkozási fellebbezési illeték állam terhén maradását, 460.000 Ft eljárási illeték I. rendű alperes terhén maradását megállapító, az I-CVI. r és CVIII. -CXIX. rendű felpereseket a II. rendű alperes javára szakértői díj és másodfokú perköltség megfizetésére kötelező, a további perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseket.

[34] Kötelezte azokat a felpereseket, amelyeknek a keresetét elutasította, hogy fizessenek meg az állam javára fejenként 324.000 Ft elsőfokú eljárási illetéket, illetve egyetemlegesen az állam javára 1.250.000 Ft másodfokú eljárási illetéket.

[35] Kötelezte az I. rendű és II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az állam javára 19.116.000 Ft elsőfokú és 2.500.000 Ft másodfokú illetéket. Megállapította, hogy az 1.250.000 Ft feljegyzett illeték az állam terhén marad. A másodfokú bíróság a részítélet egy példányát megküldeni rendelte az elsőfokú bíróság útján az illetékügyben eljáró illetékes hatóság részére az I. rendű alperes által a másodfokú eljárásban megfizetett 465.467 Ft illeték, illetve a II. rendű alperes által a másodfokú eljárásban megfizetett 2.500.000 Ft illeték külön kérelemre történő visszatérítése végett.

[36] Kötelezte azokat a felpereseket, amelyeknek a keresetét elutasította, hogy fejenként 35.097 Ft perköltséget fizessenek meg a II. rendű alperesnek.

[37] Kötelezte az I. rendű alperest, hogy az I-CVI. rendű, valamint a CVIII.-CXIX. rendű felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15 napon belül fizessen meg 182.615 Ft perköltséget.

[38] Úgy rendelkezett, hogy ezt meghaladóan a felek viselik a felmerült perköltségeiket.

[39] A másodfokú bíróság utóbb jogerős végzésével megállapította az LXXIX. r., CIV. r., XXI. r. és XXXIV. r. felperes vonatkozásában az eljárás félbeszakadását, azt, hogy velük szemben a másodfokú ítélet hatálytalan.

[40] A másodfokú bíróság általánosságban rögzítette, hogy az első kereset 2021. február 24-én érkezett be az elsőfokú bírósághoz, ezért az ezt megelőző 5 év vizsgálható csupán. Általánosságban rögzítette, hogy a környezetvédelmi törvény közvetlenül a jelen perben nem alkalmazható, mert arra csak a beavatkozó hivatkozott beadványában. A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomóan helyesen állapította meg. Az előírt szükséges bizonyítást az elsőfokú bíróság, a megismételt eljárásra is figyelemmel, lefolytatta.

[41] A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor mellőzte az egyes felperesek személyes meghallgatását, illetve helyszíni szemle lefolytatását. Kiemelte: nincs helye utólagos bizonyításnak a beszerzett szakvéleménnyel szemben.

[42] Rögzítette: az egészséghez való jog a testi és lelki egészség összességét jelenti. A mentális állapotban bekövetkezett változások értékelése pedig nem feltétlenül igényel szakértői bizonyítást.

[43] A másodfokú ítélet indokolása kiemelte azt is, hogy személyiségi jogi és szomszédjogi alapon is vizsgálni kellett a felperesek keresetét. Az I. rendű alperes, mint magánszemély az ingatlan tulajdonosaként is önálló felelősséggel tartozik a jogsértésért a Ptk. 5:23. §-ára figyelemmel. Ez a rendelkezés önálló szankciórendszerrel nem tartalmaz, de nincs kizárva, hogy a szomszédjogi jogsértésnek is sérelemdíj legyen a következménye. Tévesnek minősítette az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a felperesek igényeiket kizárólag személyiségi jogi alapon terjesztették volna elő. Tévesen döntött ennek kapcsán az I. rendű alperes önálló felelősségének kizárásáról. Az alperesek fellebbezésére figyelemmel kiemelte, hogy alaptalan az alperesek azon hivatkozása, hogy a szívességi lakáshasználók esetében nem lenne megállapítható a keresetösségi joguk fennállása. A másodfokú bíróság szerint nincs jelentősége az ingatlanhasználat jogcímének.

[44] Alapelvként rögzítette azt, hogy a zavaró hatást a felpereseknek kell bizonyítani, még akkor is, ha ez adott esetben többször nehézségekbe ütközik. Ugyancsak alapelvi szinten rögzítette azt, hogy a jogági jogellenesség hiánya a személyiségi jogi felelősséget nem zárja ki, tehát önmagában az a tény, hogy az alperesek által tulajdonolt üzem a szükséges szakhatósági engedélyekkel rendelkezik, nem zárja ki a személyiségi jogsértést, vagy a szükségtelen mértékű szomszédjogi zavarást. Nem fogadta el az alperesek azon hivatkozását, hogy a szagforrás az adott esetben ne lett volna azonosítható. Álláspontja szerint helyes mérlegeléssel állapították meg, hogy nem egyszerű háztáji gazdaságok által okozott szaghatásról van szó, és a jogsértés megállapítását nem zárja ki az, hogy nem állandó jellegű a bűzhatás.

[45] A másodfokú bíróság elfogadhatónak találta a több esetben kiegészített szakvéleményt a jogalap megállapításához. Álláspontja szerint a szabad bizonyítás rendszeréből következően a szakvéleményen túlmenően, a bizonyítékok mérlegelése alapján is arra a következtetésre jutott, hogy a kérdéses szaghatások mással össze nem hasonlíthatóak, annak erőssége az alperesek által üzemeltetett telephez közeledve nő, a hatósági eljárások, valamint a szakvélemény is arra a következtetésre jutott, hogy az alapvető zavarást jelentő bűz az alperesek telepéről érkezik.

[46] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a zavarás „szükségtelenségének” megállapítása bírói mérlegelés körébe tartozik. A szakvéleményből megállapíthatóan a hatások csökkentésére lehetségesek bizonyos módszerek, például erdősáv telepítése, de okszerűen

állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a II. rendű alperes nem tett meg minden tőle elvárhatót a szaghatás csökkentésére.

[47] A másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a szakvélemény alapján megállapítható, hogy a hatástávolság mintegy 1300 méterben fogadható el. Ezen hatókörön belül 59 felperes lakik, sérelemdíjat a javukra ítelt meg személyiségi jogsértés és a szomszédjogok megsértése miatt. A további alperesek sérelemdíj iránti, illetve jogsértés megállapítása iránti igényét elutasította. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperesek a felelősségüket nem tudták kimenteni a hatásterületen belüli szükségtelen mértékű zavaró hatás tekintetében, ezért pontosított szövegezéssel a jogsértést 59 felperes vonatkozásában a rendelkező rész szerint megállapította.

[48] A másodfokú bíróság a jogsértés tárgyi súlyához és tartós hatásához képest az elsőfokú bíróság által megállapított 300.000 Ft, illetve 500.000 Ft-os sérelemdíj összegeket nem találta elegendőnek. Annak összegét mérlegeléssel, valamennyi, a jogalap megállapításában érintett felperesek esetében 3.000.000 Ft-ra felemelte. A sérelemdíj összege után késedelmi kamatot nem állapított meg, mert álláspontja szerint a megállapított és felemelt sérelemdíj összege a jelenbeli értékviszonyok alapján került megállapításra.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[49] A jogerős részítélet ellen kizárólag az I-II. rendű alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték annak hatályon kívül helyezését, és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, továbbá perköltség iránti igényt terjesztettek elő.

[50] Az I-II. rendű alperesek megvizsgálandó elvi kérdésként rögzítették, hogy valójában nem lehetséges egységes átalány-kártérítési perként az igény elbírálása. Ez ellentétes a sérelemdíj jogintézményének rendeltetésével, kompenzációs célzatával. Ebben a körben előadták, hogy elmaradt az egyes felperesek személyes meghallgatása, a sérelemdíj összegének egyediesítése, az összecszerűség körültekintő mérlegelése. Álláspontjuk szerint egyáltalán nem állapítható meg az I. rendű alperes, mint tulajdonos-magánszemély helytállási felelőssége a II. rendű alperes, mint gazdasági vállalkozás tevékenységéért. Az alperesek szerint általánosságban is megállapítható, hogy a másodfokú bíróság megalapozatlanul fogadta el a szakvéleményt, okszerűtlen mérlegelést végzett, és szubjektív érzeten alapuló igényt bíralt el, figyelmen kívül hagyva az ún. „szagazonosságot”, azaz figyelmen kívül hagyva az egyéb szagforrások, a hatástávolság és az időbeliség kérdéseit egyaránt.

[51] Az alperesek megsértett jogszabályként hivatkoztak a Pp. 230. § (1) bekezdésére, a 279. § (1) bekezdésére, a Pp. 237. §-ára, a Pp. 316-317. §-ára, a Ptk. 5:23. §-ára, a Korm. rendelet 2. § 8. és 24. pontjára, a Pp. 265. § (1) bekezdésére és 300. § (1) bekezdésére.

[52] Az alperesek sérelmezték, hogy elmaradt a felperesek személyes meghallgatása, a hátrányok egyediesítése, de sérelmezték az I. rendű alperes személyes meghallgatásának elmaradását is.

[53] Az alperesek külön sérelmezték a másodfokú bíróság részéről az anyagi pervezetés elmulasztását (Pp. 237. §), amely miatt az I. rendű alperes nem lehetett tisztában azzal, hogy pontosan mit rónak fel neki, milyen magatartása lenne jogellenes, mit kellene bizonyítania, miben állna esetében a kimentés lehetősége. Az I. rendű alperes szerint erre nem magyarázat a „szüségtelen zavarás mulasztással megvalósított lehetővé tétele” megfogalmazás, nem

tisztázta a másodfokú bíróság, hogy az I. r. alperes végül is mit mulasztott el, mit kellett volna ténylegesen tennie, a tájékoztatás nem terjedt ki a lehetséges következményekre a bizonyítás elmaradása esetén.

[54] A felülvizsgálati kérelemben hosszas előadás történt arra nézve, hogy a döntés alapjául elfogadott szakvélemény aggályosnak tekinthető, az ún. „hatásterület meghatározása ellentmondásosan történt”. Kifogásolták továbbá a sokszoros szagmérés elmaradását. Álláspontjuk szerint különböző napszakban, évszakban, időjárási körülmények között több mérésre lett volna szükség, illetve az adatok átlagolására. Álláspontja szerint a vizsgálat nem terjedt ki a szagforrás kétséget kizáró azonosítására, gázkromatográfiai vizsgálatra lett volna szükség, meg kellett volna határozni a szagforrás jellegét. Álláspontja szerint ennek elmaradása ellentétes a Pp. 316. § (1) bekezdés a-b-c-d) pontjaival, illetve a Pp. 317. § (1) bekezdés d) pontjával és (2) bekezdésével.

[55] Előadta azt is, hogy ellentmondásos a hatásterület középpontjának meghatározása is. Álláspontja szerint 60 méteres különbség esetén 21 felperes esne ki a jogosultak közül.

[56] Az alperesek a többszörösen módosított szakvélemény hiányosságaként rótták fel azt, hogy a keletkezett szakvélemény hiányos, nem veszi figyelembe a domborzati hatásokat, a meteorológiai adatokat.

[57] Az alperesek álláspontja szerint összességében a másodfokú bíróság a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésével hozta meg határozatát, sértve a Pp. 265. § (1) bekezdését, a 279. § (1) bekezdését, valamint a Pp. 300. § (1) bekezdését és 316-317. §-át.

[58] Az alperesek szerint a szakvélemény kifejezetten kevés mérésen alapult. Nem értékelte azt, hogy alkalmanként semmilyen szaghatás nem volt mérhető. Figyelmen kívül hagyta a közigazgatási ügyekben hozott bírósági határozatokat. Álláspontja szerint az rövidített cégnév 2021 augusztusában alkalmatlan mérési vizsgálatokat végzett. Nem határozta meg egyértelműen a szagforrást, nincs kétséget kizáró bizonyíték arra, hogy az alperesek által tulajdonolt/működtetett üzem jelentette a szagforrást, ezért a keresetet el kellett volna utasítani. Álláspontjuk szerint nem vizsgálták megfelelően a háztáji gazdálkodást, mint a lehetséges szagforrás szerepét, hiszen, ha a hatásterületen kívüliek is éreztek szaghatásokat, az az alperesek álláspontja szerint kizárólag a háztáji gazdaságokból származik, illetve származhat.

[59] Az I. rendű alperes részéről kifejezetten kiemelték azt, hogy a másodfokú bíróság a Ptk. 5:23. §-át tévesen alkalmazta. Az I. rendű alperes mögöttes felelőssége nem állapítható meg, erre nézve nincs precedens ítélet. Álláspontja szerint a szaghatás tényleges okozója felelhet csupán.

[60] Az alperesek álláspontja szerint abban az esetben, ha a szomszédjogi alapon is történik a jogi felelősség megállapítása, vizsgálni lett volna szükséges az egyes felperesek saját felróható magatartását, a károsultak közrehatását (beleegyezését), hiszen számosan a per megindítása után költöztek be a hatásterületre.

[61] Az alperesek felülvizsgálati eljárási költségként 22.000 euró forintellenértékét (8.750.000 forint) igényelték. Utaltak továbbá arra, hogy az adott gazdálkodó szervezet, az adott telep számos szakmai elismerésben részesült.

[62] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős részítélet hatályában fenntartását kérték és perköltséget igényeltek.

[63] Az ellenkérelem indokolásában előadták, hogy az alperesek úgy kérik a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését, hogy annak Pp.-ben szereplő szabályait nem jelölték meg. Álláspontjuk szerint nem volt szükség személyes meghallgatásukra, ráadásul a per jelentős része a Covid-járvány idején zajlott. A személyes meghallgatás pedig egyébként sem

kötelező eleme a peres eljárásnak a Pp. 230. §-a alapján, szuverén módon dönthettek arról, hogy valamennyien azonos mértékű sérelemdíjat igényelnek. Kiemelték azt, hogy a peres felek mindvégig kifejthették részletesen saját álláspontjukat. Az eljárás megfelelt a kontradiktórius eljárás követelményeinek.

[64] A felperesek szerint az alperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy a másodfokú bíróság részéről ún. „meglepetés-ítélet” született volna. A felperesek álláspontja az alperesek előtt végig ismert volt. Az első- és másodfokú bíróság eleget tett anyagi pervezetési kötelezettségének. A bizonyítási teher kérdése nem volt vitatott.

[65] A felperesek ellenkérelmükben előadták, hogy az I. rendű alperes terhére nemcsak az ellenőrzés elmulasztása volt róható, hanem az is, hogy a szükségtelenül zavaró tevékenységet saját ingatlanán lehetővé tette. Az alperesek részéről bizonyítandó lett volna, hogy a zavarás mértéke nem volt szükségtelen nagyságrendű.

[66] A felperesek szerint az eljáró bíróságok megalapozottan vették figyelembe a keletkezett szakvéleményeket. A szakvélemény alkalmatlanságára az alperesek olyan szakember nyilatkozatait idézték, aki nem volt a perben kirendelet igazságügyi szakértő. A magánszakértő nyilatkozatai legfeljebb, mint az alperesek személyes nyilatkozata vehető figyelembe. név117 nem igazságügyi szakértő, és az ügyben nem volt kirendelt szakértő sem, utólagos bizonyításra pedig nincs jogi lehetőség. A felperesek szerint a hatásterület nagyságának meghatározása kifejezetten szakértői kérdés, és így is került az rögzítésre. A peres felek számára adott volt annak lehetősége, hogy a kirendelt szakértő által elkészített szakvéleményre észrevételeket tegyenek, és a szakértőhöz kérdéseket intézzenek. Új tartalmú előadásra a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

[67] A felperesek nyomatékkal utaltak arra, hogy a döntésnek nem csupán a szakvélemény volt az alapja. A másodfokú bíróság ítéletének [72]-[81] bekezdéseiben részletesen indokolta a mérlegelése alapján hozott döntését.

[68] Előadták, hogy az alperesek által hivatkozott közigazgatási perben eljárásjogi kérdésben hoztak döntést, az nem volt kihatással a jelen per eldöntésére.

[69] A felperesek szerint az anyagi pervezetés megfelelő volt. Az I. rendű alperes felelőssége nem ún. „mögöttes felelősség”, hanem önálló felelősségi alakzat alapján keletkezett. Az I. rendű alperes pontosan tisztában volt a magatartás jogsértő jellegével, de érdemben semmilyen tevékenységet annak korlátozására nem tett.

[70] A felperesek utaltak továbbá arra, hogy a per eldöntése szempontjából irreleváns, hogy melyik felperes, mikor költözött az adott területre. Korábban az alpereseknek ezzel kapcsolatos hivatkozása nem volt.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[71] A Kúria az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak, az alábbiak szerint.

[72] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[73] A felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Érdemben ugyanis csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja. Mivel a felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, és nem az elsőfokú bíróság ítélete (Kúria Pfv.III.21.631/2019/5., Pfv.III.20.088/2020/3.), ezért a felülvizsgálati kérelemben az azt előterjesztő félnek az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölnie [Kúria Pfv.V.20.797/2016/11. (BH 2017.232.)]. Mindezek alapján a Kúria érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálta és értékelte, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely pontos megjelölését és a jogszabálysértés megfelelő körülírását is.

[74] A jelen esetben az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmükben a hatályon kívül helyezésre vonatkozó szabályokat jogszabályhely szerint (Pp. 380-381. §) konkrétan nem jelölték meg ugyan, de tartalmilag egyértelműen körülírták azt a további jogszabályhelyek megjelölésével, hogy a hatályon kívül helyezés pontosan milyen jogszabályhelyeken alapul. A Kúria ilyen körülmények között az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmét erre tekintettel érdemben vizsgálta.

[75] A Kúriának a felülvizsgálati eljárás során abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az I-II. rendű alperesek által tételesen megjelölt jogszabálysértések ténylegesen bekövetkeztek-e, és alapot szolgáltatnak-e arra, hogy a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban született döntését hatályon kívül helyezze, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítsa.

[76] Fontos körülmény továbbá az, hogy a keresetnek egyes felperesek tekintetében történő elutasításával szemben felülvizsgálati kérelem nem született, így az elutasító rendelkezések a felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képezték.

[77] Az I-II. rendű alperesek anyagi jogi és eljárásjogi okokból is támadták a jogerős ítéletet. Az I. rendű alperes szerint ő, mint a sertéstelep és a biogázüzem telephelyeül szolgáló földterület tulajdonosa, illetve a II. rendű alperes közvetett tulajdonosa nem tartozik felelősséggel az esetleges bűzhatás következményeiért. A II. rendű alperes szerint a sertéstelep, illetve a biogázüzem az alapvető hatósági rendelkezések, illetve a jogszabályi rendelkezések betartásával végzi tevékenységét, így jogellenesnek nem tekinthető a magatartása. A jogalap tekintetében előadta, hogy az eljáró bíróságok helytelenül fogadták el ítélezésük alapjául az aggályos szakvéleményt, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelték. Az egész felperesi igény tulajdonképpen szubjektív érzeten (bűdös szag) alapuló igény. Az alperesek szerint a felperesek nem igazolták, hogy a tapasztalható szaghatás forrása az alperesek telephelye lenne. Mind a szaghatás forrása, mind annak hatástávolsága, mind annak időbelisége tisztázatlan maradt.

[78] A bizonyítás körében kifogásolták, hogy a sérelemdíj iránti igények egyediesítése teljességgel elmaradt. Nem történt meg az egyes felperesek személyes meghallgatása, miként elmaradt az I. rendű alperes személyes meghallgatása is, amelyre feltétlenül szükség lett volna a tényállás megállapításához, és az érdemi mérlegelő tevékenység megtörténtehez.

[79] Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése szerint az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait. A VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és

családi életének, valamint otthonának sérelmével. A (2) bekezdés szerint az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalmaát.

[80] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A (3) bekezdés szerint nem sért személyiségi jogot az a magatartás, amelyhez az érintett hozzájárult. A Ptk. 2:43. § a) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen az élet, a testi épség és az egészség megsértése, illetve a b) pont értelmében a személyes szabadság, a magánélet és a magánlakás megsértése.

[81] A Ptk. 5:23. §-a a dolog használatának általános magánjogi korlátjaként rögzíti, hogy a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen a szomszédokat szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné.

[82] A felperesek és a pernyertességük érdekében a perbe a felperesek oldalán beavatkozott Kisbér Város Önkormányzata következetes előadása az volt, hogy az I. rendű alperes tulajdonában álló földterületen létesített üzemek, amelyeket az I. rendű alperes közvetett tulajdonában álló II. rendű alperes üzemeltet, létesítésüktől kezdődően a kibocsátott bűzhatás révén, nem állandóan ugyan, de folyamatosan zavarták mindennapi életüket, lakhatásukat, többek között lehetetlenné téve a családi házas övezetben a szabadtéri programokat is. A felperesek és a beavatkozó jogi álláspontja szerint ez a zavaró magatartás mindenképpen szükségtelen mértékű, ezért az alperesek személyiségi jogi alapon és szomszédjogi alapon is felelősséggel tartoznak. Az alperesek viszont arra hivatkoztak, hogy alapvetően betartották a szakhatóságok által előírt követelményeket, jogszerűen üzemeltetik a sertéstelepet és a biogázüzemet, illetve a kellemetlen szaghatás forrásaként az üzemek nem kerültek egyértelműen azonosításra.

[83] Az eljáró bíróságok kiindulópontként rögzítették, hogy az egyes felperesektől származó keresetek 2021-ben érkeztek be a bíróságra, ebből következően ténylegesen a 2016 február óta fennálló helyzet képezheti a vizsgálat tárgyát, amely egyúttal azt is jelenti, hogy az adott esetben a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) rendelkezései alkalmazhatóak. Ugyancsak ebből a helyzetből következik, hogy az eljárásra az új Pp. (2016. évi CXXX. törvény) rendelkezéseit kell alkalmazni.

[84] A Pp. 265. § (1) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóságnak fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

[85] A jelen perben a felperesek alapvetően jogkövetkezményként a jogsértés megállapítása mellett sérelemdíj megállapítását kérték. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A (3) bekezdés értelmében a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[86] Mindebből következően a szükségtelen mértékű zavaró hatás tényét, mértékét az alperesek tagadására figyelemmel, a felperesek tartoztak bizonyítani a bűz kibocsátása és az alperesek tevékenysége közötti okozati összefüggésre is kiterjedően, az alperesek pedig bizonyíthatták azt, hogy a zavaró hatás nem olyan mértékű, mint amelyek megzavarják érdemben a felperesek magánéletét, lakhatását, otthonát, illetve, hogy felelősségük az adott esetben kimenthető, a bűzhatás ténylegesen máshol keletkezik, saját felelősségi körükön kívül.

[87] A Kúria szerint az eljáró bíróságok helytállóan ítélték meg, hogy a szaghatás mértékének megállapítása, a szagforrás beazonosítása egyértelműen szakértői kérdésnek minősül.

[88] A Pp. 316. § (1) bekezdése értelmében a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos ha

- a) hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit,
- b) homályos,
- c) önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy
- d) egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér.

[89] A jelen esetben többszörösen kiegészített szakvélemény született, összesen 6 alkalommal került sor a perbeli szakvélemény kiegészítésére.

[90] A döntés alapjául szolgáló szakvéleménnyel szemben az alperesek felülvizsgálati kérelmükben számos kifogást emeltek, azt szakmailag támadták.

[91] A Kúria ebben a körben ismételten hangsúlyozni kívánja azt, hogy a felülvizsgálati eljárás speciális jogorvoslat, nem pedig az eljárás egyszerű folytatása. Az alperesek által hivatkozott személy (név117) a perben nem volt kirendelt szakértő. A felülvizsgálati kérelemnek a perben elfogadott szakvéleményt támadó megállapításai önmagukban nem minősülnek magánszakértői véleménynek. Erre figyelemmel név117nak a felülvizsgálati kérelemben szereplő megállapításai a kiegészített szakértői vélemény tekintetében kizárólag az alperesek személyes előadásának volt tekinthető.

[92] A Kúria álláspontja szerint ez a személyes előadás nem volt alkalmas a perben elfogadott szakértői vélemény lerontására. A felülvizsgálati eljárásban a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat a másodfokú bíróság helytállóan értékelte-e vagy sem.

[93] A perben nehézséget jelentett a szakértői vélemény (vélemények) elkészítése körében az is, hogy a peres eljárás keretében éveken keresztül zajló folyamatos mérések készítésére nem volt lehetőség, illetve nem volt vitatott önmagában az sem, hogy a település délkeleti részén külterületen helyezkednek el az alperesek üzemei. Az uralkodó szélirány pedig északnyugat-délkeleti irányú, ugyanakkor az adott esetben az üzemek irányából is fújhatott szél, illetve szélcsendes időszakok is bekövetkeztek.

[94] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.

[95] A Kúria nem kíván eltérni a töretlen és egységes ítélkezési gyakorlattól abban a jogkérdésben, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és mérlegelésének nincs helye, ezért önmagában nem állapítható meg a jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. A jogszabálysértést a mérlegelési hiba

akkor valósítja meg, felülmérlegelésre csak akkor van lehetőség, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes, vagy ellentétes a logika alapvető szabályaival (Pfv.V.20.430/2022/6., Pfv.IV.21.281/2022/5., Pfv.V.20.810/2022/5.). Lényeges, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna (BH2013.119.), az minősíthető okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.V.20.796/2021/6., Pfv.I.20.507/2022/5., Pfv.IV.20.848/2022/5., Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent: BH2013.119.).

[96] Ennek megfelelően a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat a másodfokú bíróság okszerűen mérlegelte-e.

[97] A Kúria szerint a másodfokú bíróság ítéletének [71]-[81] bekezdéseiben részletesen, a logika alapvető szabályainak mindenképpen megfelelően indokolta meg a jogalap meghatározása tekintetében elfoglalt jogi álláspontját. Nem volt figyelmen kívül hagyható az a tény, hogy a kisváros lakossága már az üzemeltetés kezdete óta folyamatosan panaszkodott a kialakult bűzhatásra. Számot adott arról is ítéletének [78] bekezdésében, hogy a kiegészítésekkel együtt aggálytalannak tekintett szakvélemény mellett, milyen egyéb bizonyítékokat vett figyelembe. Helytállóan idézte a Pp. 263. § (1) bekezdését az érvényesülő szabad bizonyítási rendszerről, amely abból következik, hogy a bíróság a perben – törvény eltérő rendelkezése hiányában – alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas. Figyelemmel a felperesek írásos nyilatkozataira, a többszörösen kiegészített és a másodfokú bíróság által aggálytalannak tekintett igazságügyi szakvéleményre, a Kúria nem észlelt a másodfokú bíróságnak a jogalapra vonatkozó érvelésében olyan logikai hibát, okszerűtlenséget, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére vezethetne. Ítéletének [80] bekezdésében a másodfokú bíróság kiemelte azt, hogy a felperesek következetes és egyértelmű előadása az, hogy az általuk észlelt bűz mással össze nem hasonlítható, annak intenzitása a II. rendű alperes telephelyéhez közeledve nő, míg a telephelytől távolodva annak intenzitása csökken. Kiemelte, hogy az rövidített cégnév által felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint a mérés időpontjában a teleptől kb. 1 km távolságra elhelyezkedő cím92 ingatlanon a szakkoncentráció értékek erősek voltak. Az ügyben hatósági eljárások is zajlottak, illetve maguk az alperesek is elismertek bizonyos mértékű zavaró szaghatást. Maga a II. rendű alperes is az iratokból kitűnően 2018 évben intézkedéseket tett a szaghatás csökkentésére (pl. szagmentesítő vegyi anyag adalékolás, sikertelen védőfásítás), ezek azonban nem bizonyultak elégségesnek. A szakértő egyértelműen kizárta azt, hogy a szaghatás más gazdasági társaság (társaságok) telephelyéről származnak.

[98] A Kúria szerint a jogalap körében a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy nem került elő olyan egykorú irat, bizonyíték, amely alátámasztaná, hogy a szaghatás nem volt zavaró mértékű, vagy az nem az alperesek telephelyéhez és üzeméhez köthető.

[99] A zavarás fennállása bizonyításra szoruló ténykérdés, a zavarás szükségtelenségének megállapítása a bíróság mérlegelési tevékenységét igénylő jogkérdés.

[100] A Kúria szerint a másodfokú bíróság döntése a bizonyítékok együttes értékelésének megfelelt, okszerűen következtetett arra, hogy az alperesek a bűzhatás révén az üzemek hatókörén belül szükségtelen mértékű zavarást fejtettek ki, ezzel megsértve az érintett felperesek magán- és családi életéhez, az otthon nyugalamához, valamint a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogait. Ezen személyiségi jogok megsértése a zavarás jellegéből következően külön orvosi vizsgálat nélkül is megállapítható volt.

[101] Ebben a körben, azaz a szükségtelen zavarás jogi kategóriájának értelmezésében több precedens értékű ítéletet hozott a Kúria (Pfv.IV.20.677/2023/6., Pfv.VII.20.998/2022/5.). A 2023-ban hozott határozat kapcsán az Alkotmánybíróság is állást foglalt, amikor az 1005/2026. (I. 26.) számú határozatában a kúriai döntés ellen irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította. A kúriai határozatok rámutattak arra is, hogy a szükségtelen mértékű zavarás akkor is bekövetkezhet, ha külön kimutatható egészségügyi károsodást a zavaró hatás nem okoz. A magánélet zavarása, az otthon nyugalmanak sérelme ennek hiányában is bekövetkezhet.

[102] A Kúria szükségesnek tartja rögzíteni azt, hogy a zavarás szükségtelen mértékének megítélésénél, a már hivatkozott korábbi kúriai ítéletek szerint is, a bíróság jogosult és köteles mérlegelni a zavarás mértékének nagyságát, mennyiben tekinthető az szükségtelennek. Önmagában az a körülmény, hogy település városában helyenként háztáji állattartás is megvalósul, nem zárja ki az alperesek felelősségének megállapítását, mert a korábbiak szerint az időszakosan észlelhető erőteljes bűzhatás egyértelműen a II. rendű alperes által üzemeltetett nagyüzemi sertéstelephez, illetve biogázüzemhez köthető, a háztáji gazdaságokhoz képest kiemelkedően nagy üzemmérettel. Ugyancsak egyértelmű, a kialakult ítélezési gyakorlatra is figyelemmel, hogy önmagában a szükséges engedélyek megléte nem zárja ki a magánjogi értelemben szükségtelen zavarás bekövetkezését. Arra is merültek fel ugyanakkor adatok, hogy az illetékes hatóságok is felhívták, illetve kötelezték a II. rendű alperest a bűzhatás csökkentésére. A jelen esetben pedig a felperesek keresete nem terjedt ki arra, hogy a jövőre nézve az üzemek tevékenységét korlátozzák vagy szüntessék be.

[103] Az alperesek kifogásolták a hatásterület nagyságának meghatározását is, rámutatva arra, hogy nem mindegy, hogy azt 1290 méterben vagy 1300 méterben határozzák meg, mert ez több felperes ingatlanát a hatásterületen kívülre helyezte volna kisebb távolság alkalmazása esetén, illetve a hatásterület középpontjának elhelyezését is kifogásolták.

[104] A Kúria szerint a másodfokú bíróság a döntését a határozata [90] bekezdésében okszerűen megindokolta. A hatástávolság kismértékű kerekítése nem minősül mérlegelési hibának. Ennek meghatározása alapvetően szakértői kérdésnek minősül, és a többszörösen kiegészített szakértői véleményt a korábbiak szerint a másodfokú bíróság megalapozottan minősítette aggálytalannak. A kerekítés azért is indokolt volt, mert a felperesek lakóhelyének a II. r. alperesi telephelytől meglévő távolsága is kerekítve lett megadva.

[105] A zavaró szaghatás eredetét illetően az alperes folyamatosan hivatkozott arra, hogy a 2020. október 5-ei hatósági helyszíni szemle alapján felvett jegyzőkönyv szerint – a peresített időszak kezdetétől számított több, mint 5 és fél év elteltével – szaghatást nem állapított meg, a határozatot „a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelésének megelőzése érdekében” hozták, továbbá hivatkozott a 2021. augusztus 13. és 18. közötti mérések miatt indult közigazgatási eljárás eredményére, amit a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyott. A Kúria szerint a Győri Törvényszék 1K.701.204/2021/49. számú – a Kúria által hatályában fenntartott határozata – a perbeli igazságügyi szakvéleménnyel szemben nyilvánvalóan nem lehet perdöntő, így az rövidített cégnév által végzett szagmérések eredményei sem. Az a körülmény, hogy a közigazgatási eljárás a szagforrás azonosítását illetően akkor nem járt eredménnyel, a polgári eljárás kimenetelét nem érinti, már csak azért sem, mert nem ismert a törvényszék által elrendelt megismételt hatósági eljárás eredménye.

[106] A Kúria nem találta alaposnak az alpereseknek az anyagi pervezetés elmulasztására történő hivatkozását sem.

[107] A Kúria szerint az iratokból a jelen esetben megállapítható az, hogy a peres felek számára tisztázott volt az, hogy miben terheli őket a bizonyítási kötelezettség. Az I. rendű alperes esetében a szomszédjogi felelősséget megalapozta nem csupán az ellenőrzés elmulasztása, hanem az is, hogy az I. rendű alperes tulajdonosként a jogsértőnek bizonyult

tevékenységet lehetővé tette, eltűrte, az arra vonatkozó panaszok ismeretében sem tett meg mindent a hatósági iratok tanúsága szerint sem a sérelmes helyzet elhárítására. Az alperesek mindvégig jogi képviselővel jártak el, álláspontjukat részletesen, szabadon kifejtették. Ehhez képest nem megalapozott az I. rendű alperes részéről annak állítása, hogy a másodfokú ítélettel ún. „meglepetés” ítélet érte akkor, amikor felelősségét a másodfokú bíróság szomszédjogi alapon [Ptk. 5:23. §] megállapította.

[108] A másodfokú bíróság ítélete [67] bekezdésében helytállóan utalt a Kúria Pfv.20.998/2022/5. számú precedens határozatára, amely szerint nincs akadálya a tényleges zavarást kifejtő, és az azt lehetővé tevő tulajdonos együttes marasztalásának. Ennek alapja döntően az ingatlana használatának átengedése, a szükségtelenül zavaró tevékenység lehetővé tétele, amely kérdés a jelen perben nem is volt vitatott.

[109] Ezért az I. rendű alperes személyes meghallgatásának elmaradása a Kúria szerint nem befolyásolta az érdemi döntést. Ténykérdés az, hogy a zavaró tevékenység az I. rendű alperes tulajdonában álló területen keletkezik, illetve ugyancsak ténykérdés az, hogy ezt a tevékenységet a tulajdonában álló területen az I. rendű alperes lehetővé tette, eltűrte. A szaghatás értékelése pedig egyértelműen szakértői kérdés, mindehhez képest az I. rendű alperes személyes meghallgatásának elmaradása a bizonyítékok okszerű mérlegelését nem zárta ki.

[110] A Kúria nem találta alaposnak az alperesek azon előadását sem, hogy a peres felek személyes meghallgatásának elmaradása olyan eljárási szabálysértés lenne, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. A Pp. 230. § (1) bekezdése rendelkezik a fél személyes meghallgatásáról. Ennek megfelelően a bíróság – ha ez a jogvita kereteinek meghatározásához, a per eldöntéséhez, illetve a tényállás megállapításához szükséges – az eljárás bármely szakaszában hivatalból elrendelheti a természetes személy, fél, illetve törvényes képviselője, valamint a nem természetes személy, fél, törvényes képviselője személyes meghallgatását. A jogszabály szövegéből egyértelműen megállapítható, hogy a személyes meghallgatás foganatosítása nem kötelező, csupán lehetőség. A jelen esetben a felperesek nagy számára, a 2020-2022 között zajló Covid-járványra is figyelemmel, a felperesek személyes meghallgatásának mellőzése nem kifogásolható, már csak azért sem, mert az egyes felperesek kereseteikben az őket ért negatív hatásokról írásban nyilatkoztak, amelyektől eltérő nyilatkozat tőlük személyesen sem volt várható. A per eldöntése szempontjából kiemelt jelentőségű szakkérdés tekintetében pedig nyilatkozni nem tudnak.

[111] A jogkövetkezmények körében nem jogszabálysértő adott esetben a sérelemdíj tekintetében az igények egyediesítéseinek hiánya. Az alperesek hivatkoztak arra is, hogy ez már csak azért is szükséges lett volna, mert 2012 óta zajló üzemelés kezdete óta is többen költöztek a körülmények ismeretében a felperesek közül a megállapított hatásterületre.

[112] A felperesek maguk jogosultak meghatározni az általuk igényelt sérelemdíj mértékét. A sérelem jellegéből következően (bűzhatással a magánélethez való jog sérelme) nem tekinthető jogsértőnek egyfajta „átalány” összeg meghatározása. A hatásterületre történő beköltözés a Kúria szerint semmiképpen nem értékelhető személyiségi jogsértéshez való hozzájárulásként, vagy beleegyezésként. Az alperesek általánosan kötelesek tartózkodni mások személyiségi jogának megsértésétől az egyes felperesek ingatlanhasználati jogcímeitől függetlenül.

[113] Az alperesek által megjelölt 6 felperes közül 4 felperes 2016 februárt megelőzően költözött a megjelölt hatótávolság belülikén figyelembe vett laccímre, a XCVIII. r. felperes 2016. március 13-án, a C. r. felperes 2017. december 28-án. A II. rendű alperes fellebbezését megvizsgálva azonban ez a kérdés nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

[114] A Pp. 406. § (1) bekezdésére tekintettel következetesen fenntartott bírói gyakorlat szerint a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt. Ennek oka, hogy a felülvizsgálatnak csak olyan téves jogi álláspont vagy mulasztás lehet az alapja, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt. Amely kérdéssel a korábban eljáró bíróságok erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhattak, azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhettek el. (Pfv.V.20.797/2016/11., megjelent: BH2017.232., Pfv.I.21.212/2019/9. megjelent: BH2020.208., Pfv.V.20.474/2021/8., Gfv.VI.30.277/2022/8., Pfv.IV.20058/2023/7.).

[115] A Kúria álláspontja szerint az egyes felperesek javára külön-külön megállapított 3.000.000 forint összegű sérelemdíj nem volt eltúlzott mértékű, különös tekintettel az időszakonként visszatérő folyamatos jogsértésre, a jelentős mértékű bűzhatásra, a lakhatás ezáltal történő jelentős zavarására. Mérlegelni kellett azt is, hogy a felperesek kamatigényt nem terjesztettek elő, tekintettel arra, hogy a megállapított sérelemdíj mértéke a jelenkori értékviszonyokra figyelemmel került megállapításra. A Kúria ilyen körülmények között nem látott lehetőséget a sérelemdíj mértékének leszállítására. A mérlegeléssel meghatározott összeg, az összes körülmény figyelembevételével mellett nem volt eltúlzottnak tekinthető, figyelemmel a sérelmes helyzet tartósságára is, valamint arra is, hogy a peresített időszak 2016 februártól számítva mintegy 10 év. A sérelemdíjnak kettős funkciója van, egyrészt a nem vagyoni sérelem kompenzációjára szolgál, másrészt pedig egyfajta magánjogi büntetést is kifejez, illetve szerepe van/lehet a további jogsértéstől való tartózkodás előmozdítására is (prevenció). A Kúria szerint az alkalmazott sérelemdíj és annak mértéke valamennyi funkció betöltésére alkalmas lehet.

[116] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a jogerős részítélet nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[117] Egy nagyüzemi sertéstelep és egy biogázgyártó üzem által kibocsátott bűzhatás alkalmas lehet az adott üzemek hatásterületén belül élők magán- és családi élethez, az otthon nyugalomához fűződő, valamint a testi épség és egészséghez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítására. Az a természetes személy, aki az üzem működéséhez saját ingatlanát rendelkezésre bocsátja, ezáltal a jogsértő magatartást lehetővé teszi, a Ptk. 5:23. §-a alapján maga is felelősséggel tartozhat szomszédjogi alapon a személyiségi jogsértés bekövetkezéséért.

Záró rész

[118] Az I-II. rendű alperesek a felülvizsgálati eljárásban teljes egészében pervesztesek lettek, ezért kötelesek a felperesek jogi képviselőjével felmerült felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján. A felperesi képviselő munkadíját a Kúria a 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § c) pontja alapján állapította meg.

[119] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illeték megfizetésére is a pervesztes I-II. rendű alpereseket kötelezte a Kúria. Az illeték mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került megállapításra. A pertárgy értéke 177 millió forint volt. Tájékoztatja az I-II. rendű alpereseket, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetniük. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát, és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[120] A Kúria az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján – kérelmükre – tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2026. március 4.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró